

Република Србија
Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
Немањина 22-24
Београд

за:
министра Зорана Ђорђевића
и
Сектор за антидискриминациону политику и унапређење родне равноправности

Предмет: Поновно указивање на кршење Закона о социјалном осигурању и Закона о јавним набавкама од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и могући настанак штетних последица, а у вези са најавом спровођења конкурса за организације цивилног друштва ради подршке успостављања „Националне СОС телефонске линије“ за подршку женама са искуством насиља

Поштовани,

обраћамо вам се поводом најаве расписивања конкурса за пројекте организација цивилног друштва ради увођења националног СОС телефона. Изјава министра, дата 6. 9. 2018. године на Телевизији „Прва“ у емисији „Вести јутра“ гласи:

*„ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ (Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања):
Јесте. Ми смо пробали, наша жеља и јесте и да кажем и обавеза да уведемо националне СОС телефон. Закон о социјалној заштити подразумева да је то услуга. С обзиром да је то услуга, то је требало да се спроведе путем јавне расправе путем јавне набавке. Пробали смо на све начине да видимо како и на који начин да то доделимо некој невладиној организацији, било је ту техничкиг проблема. С обзиром на то да је ту захтевало и банкарске гаранције и неке критеријуме и бодовања што је било врло тешко а и немогућност невладиних организација да све обезбеде банкарске гаранције. Онда смо ишли на једну другу варијанту у међувремену а то је закључак Владе да нам Влада одобри бар овај почетак или да видимо да у измени закона о социјалној заштити да применимо дато буде пројектни задатак односно кроз пројекат. Влада је била сагласна, обезбеђен је новац и ми ћемо ја мислим колико данас или можда сутра расписати позив за управо тај пројекат и очекујем да до 26.септембра када је предвиђено тим пројектом затварање тог конкурса добијемо некога ко ће дау првој години води национални СОС телефон. И при томе, то ће бити невладина организација а која ће бити састављена од еминентних стручњака и људи.“*

Из наведене изјаве, као и претходног поступања Министарства, у новембру 2017, може се закључити да је министар свестан да Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС“ број 24/2011) дефинише увођење СОС телефона као услугу и да прописује да се пружалац те услуге бира у поступку јавне набавке. Иако свестан тога, министар и Министарство су се ангажовали у правцу изигравања ове законске одредбе како би средства за увођење и рад националног СОС телефона била додељена једној невладиној организацији. При том се као квазиправно средство за заобилажење примене законских норми наводи „закључак Владе“. Као што је познато сваком правнику, а таквих сигурно има и унутар Министарства, закључак Владе је акт којим се не могу мењати одредбе закона, ни генерално, ни у појединачним случајевима. Министарство, као орган државне управе, свакако може припремити нацрт измена и допуна Закона о социјалној заштити, отворити јавну расправу о тим изменама и на тај начин утицати да се измене правила за која сматра да нису адекватна, Влада може предложити такве измене закона Народној скупштини, али ни Министарство ни Влада нису овлашћени да суспендују примену закона који су на снази.

Подсећамо да је дана 23. новембра 2017. године организација Транспарентност Србија упутила допис Министарству у којем смо указали на могуће неправилности у спровођењу поступка, а на основу извршеног увида у веб страницу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања <https://www.minrzs.gov.rs/lat/konkursi.html>. Прегледом смо тада уочили да је Министарство објавило „Јавни позив на конкурс за удружења ради пружања услуге СОС телефона за особе са искуством насиља“. Конкурс је најпре објављен 31. 10. 2017. године, девет дана након тога стављен је ван снаге, да би затим био поновљен 10. 11. 2017. године, па поново поништен, након нашег дописа и других примљених упозорења о незаконитости.

Оно што нам је у вези са оба ова поступка из 2017. привукло пажњу, а што се може очекивати и у конкурсима чије је расписивање најављено, јесте да се јавна набавка услуга СОС телефона **спроводи као конкурс а не као поступак јавне набавке прибављања услуга**. Министарство је тада у позиву навело да конкурс спроводи у складу са Законом о социјалној заштити и Законом о удружењима. С друге стране, ван сваке је сумње да се конкурс односио на поступак прибављања услуга за које Закон о социјалној заштити, у члану 64, ст. 1. предвиђа да је начин обезбеђивања поступак јавне набавке.

Наиме, „СОС телефон“ је наведен као једна од услуга социјалне заштите, које се наводе у члану 40. ст. 1. т. 4) тог закона, за чије прибављање се спроводи поступак јавне набавке, будући да та услуга није наведена међу изузецима из поступка јавне набавке, у члану 64. ст. 2. Закона. Евентуално давање других назива („пилот пројекат“ и слично) нечему што фактички представља пружање услуге крајњим корисницима СОС телефона, а које се финансира из буџета Републике Србије, не мења суштину правног посла о којем је реч и нема утицаја на оцену законитости поступања.

Повреда правила из члана 64. ст. 1. Закона о социјалној заштити представљала би истовремено повреду Закона о јавним набавкама, за коју се одговорно лице новчано кажњава и која повлачи са собом **ништавост закљученог уговора** (Закон о јавним набавкама, члан 168, став 1), без обзира да ли би био закључен након спроведеног конкурса или на неки други начин који није предвиђен Законом о јавним набавкама („Службени гласник РС“ број 124/2012, 14/2015 и 68/2015). Ништавост уговора би имала штетне последице за буџетска средства, за примаоца средстава по незаконитом основу, али и за крајње кориснице средстава СОС телефона.

Поред тога, додела буџетских средстава супротно закону, представљала би кршење низа одредби Закона о буџетском систему. У случају да се ове повреде чине умишљајно, могла би постојати и кривична одговорност, нарочито у случају наступања штете по јавна средства (нпр. за кривично дело из члана 228. ст. 2. Кривичног законика Републике Србије („Службени гласник РС“ 85/2005, 88/2005 - испр. 107/2005 - испр. 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016).

Имајући све наведено у виду, а ради спречавања кршења закона и настанка штете, позивамо Вас да уместо планираног конкурса спроведете поступак јавне набавке у складу са законом и да упоредо са тиме отворите процес измена и допуна Закона о социјалној заштити и јавну расправу о томе уколико сматрате да су актуелне одредбе члана 64. неадекватне.

Напомињемо и да ћемо о објављеном конкурсима који се спроводи обавестити и Управу за јавне набавке.

У Београду,

Дана 20. 9. 2018.

Немања Ненадић

Транспарентност Србија